

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра права Європейського Союзу

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Право міжнародних договорів»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Затверджено на засіданні
Вченої ради
протокол № від р.

Ректор
_____ **Анатолій Гетьман**

Харків 2021

Програма навчальної дисципліни «Право міжнародних договорів»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т
імені Ярослава Мудрого, 2021. 30 с.

Розробник:
Маринів Іванна Ігорівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 02.09.2021 р.)

Завідувач кафедри – Яковюк Іван Васильович, доктор юридичних наук,
професор

Зміст

1. Вступ	4
2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці).....	8
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.....	13
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	13
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	13
4.3. Освітні технології та методи навчання	14
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	14
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	18
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	25
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	27
Додаток 3. Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей в програмі навчальної дисципліни.....	29

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – формування системи наукових знань про договірну правоздатність суб'єктів міжнародного права, договір як основний засіб врегулювання відносин на міжнародній арені, міжнародно-правове регулювання порядку укладення міжнародних договорів, припинення їх дії та відповідальність за невиконання міжнародно-договірних зобов'язань.

Завдання:

- усвідомлення історичного процесу становлення та кодифікації права міжнародних договорів;
- набуття умінь з орієнтування в кодифікаційних актах права міжнародних договорів;
- формування системи теоретичних знань щодо порядку укладення міжнародних договорів, дії та підстав недійсності міжнародних договорів, способів забезпечення договірних зобов'язань, а також та відповідальності за порушення принципу *pacta sunt servanda*;
- оволодіння теоретичними знаннями щодо розмежування договорів від домовленостей, що має важливе значення в аспекті обов'язковості виконання зобов'язань учасниками міжнародних відносин;
- формування професійних якостей та навичок правознавця з урахуванням новітніх тенденцій розвитку світової практики договірних відносин.

1.2. *Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми:* за вибором студента.

1.3. *Пререквізити:* «Міжнародне публічне право», «Право Європейського Союзу».

1.4. *Кореквізити:* «Право міжнародної відповідальності», «Право міжнародних організацій», «Міжнародне право прав людини».

1.5. *Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:*

- ПК – 1. Знання основ міжнародного права;
- ПК – 2. Знання історичного процесу розвитку права міжнародних договорів;
- ПК – 3. Знання кодифікації права міжнародних договорів;
- ПК – 4. Уміння орієнтуватись в кодифікаційних актах права міжнародних договорів;
- ПК – 5. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти в аспекті аналізу чинників та передумов кодифікації в рамках ООН;
- ПК – 6. Знання договірної правоздатності суб'єктів міжнародного права;
- ПК – 7. Знання особливостей назви міжнародного договору, як родового поняття;
- ПК – 8. Знання стадій укладення міжнародних договорів, організаційно-правових форм укладення, видів встановлення автентичності текстів договорів та способів надання згоди на обов'язковість;
- ПК – 9. Уміння орієнтуватись в проблемах права міжнародних договорів;
- ПК – 10. Знання особливостей набранням договором чинності, припинення і зупинення його дії;
- ПК – 11. Знання теорій, принципів, видів та способів тлумачення міжнародного договору;
- ПК – 12. Здатність аналізувати кодифіковані та звичаєві норми інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів;
- ПК – 13. Здатність продукувати ідеї щодо еволюціонування гарантій забезпечення виконання зобов'язань за міжнародним договором;;
- ПК – 14. Знання підстав, видів та форм відповідальності за невиконання зобов'язань за міжнародним договором;
- ПК – 15. Знання правових основ забезпечення виконання зобов'язань за міжнародними договорами;

ПК – 16. Здатність до самоосвіти і самовдосконалення знань в сфері права міжнародних договорів;

ПК – 17. Знання ролі міжнародних організацій в процесі забезпечення виконання міжнародних договорів;

ПК – 18. Здатність аналізувати правові проблеми, що мають місце в світовій практиці з приводу укладення міжнародних договорів та їх виконання;

ПК – 19. Уміння освоювати останню інформацію про стан договірної практики.

ПК – 20. Уміння визначати місце міжнародних договорів у правовій системі України.

ПК – 21. Здатність аналізувати співвідношення міжнародних договорів із нормами права України.

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

1.6. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД – 1.1. Демонструвати знання і розуміння основ міжнародного права.

РН НД – 1.2. Демонструвати розуміння характеру договорів на тому чи іншому історичному етапі.

РН НД – 1.3. Демонструвати розуміння причин появи кодифікованих актів права міжнародних договорів рамках ООН.

РН НД – 1.4. Характеризувати договірну правоздатність суб'єктів міжнародного права, наводити аргументи щодо її універсальності або ж обмеженості.

РН НД – 2.1. Вміння розрізняти поняття договір, домовленості та джентльменські угоди як важливий аспект розуміння характеру зобов'язань сторін.

РН НД – 2.2. Здатність характеризувати переваги та недоліки організаційно правових форм укладення міжнародних договорів.

РН НД – 2.3. Здатність характеризувати способи встановлення автентичності тестів міжнародних договорів, різницю в підписанні двосторонніх та багатосторонніх договорів.

РН НД – 2.4. Здатність характеризувати способи надання згоди на обов'язковість міжнародного договору, інтерпретувати вітчизняне законодавство щодо надання згоди на обов'язковість тексту міжнародного договору.

РН НД – 2.5. Вміння формулювати нові наукові проблеми в галузі права міжнародних договорів, обирати належні напрямки й відповідні методи їх дослідження.

РН НД – 2.6. Вміння аналізувати особливості волонтаристського та солідаристського підходів щодо обов'язкової сили міжнародного договору.

РН НД – 2.7. Демонструвати знання щодо феномену дії міжнародних договорів в період збройних конфліктів та розірвання дипломатичних і консульських відносин.

РН НД – 3.1. Демонструвати знання і розуміння особливості діяльності судових органів в аспекті тлумачення та застосування міжнародних договорів.

РН НД – 3.2. Демонструвати знання історичних процесів правонаступництва держав щодо міжнародних договорів.

РН НД – 3.3. Демонструвати знання звичаєвих норм в інституті правонаступництва держав щодо міжнародних договорів.

РН НД – 4.1. – Вміння надавати правову оцінку інституту відповідальності за недодержання принципу *pacta sunt servanda*.

РН НД – 4.2. Демонструвати розуміння гарантійного механізму забезпечення договірних зобов'язань та ролі міжнародних організацій в процесі забезпечення виконання міжнародних договорів.

РН НД – 4.3. Демонструвати вміння визначати місце міжнародних договорів у правовій системі України.

РН НД – 4.4. Демонструвати знання законодавства України в сфері права міжнародних договорів.

РН НД – 4.5. Аналізувати співвідношення норм міжнародних договорів з іншими нормами права України.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2)

1.7. Модулі програми навчальної дисципліни.

Модуль 1. Поняття і кодифікація права міжнародних договорів, поняття, зміст та види міжнародних договорів.

Модуль 2. Укладення та особливості дії міжнародного договору.

Модуль 3. Тлумачення міжнародного договору та правонаступництво щодо міжнародних договорів.

Модуль 4. Виконання міжнародних договорів. Міжнародний договір як джерело права України.

Експлікація модулів компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0 Кількість модулів*: 4 Загальна кількість годин: 120 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – другий (магістерський) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Модуль 1 Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 20 Модуль 2 Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 20 Модуль 3 Лекції: 4 Практичні заняття: 4

* рекомендується: не більше 2-3 модулів для навчальних дисципліни, які вивчаються один семестр; не більше 4-6 модулів для навчальних дисциплін, які вивчаються два семестри.

		Самостійна робота: 20 Модуль 4 Лекції: 4 Практичні заняття: 4 Самостійна робота: 20 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)
--	--	---

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Поняття і кодифікація права міжнародних договорів, поняття, зміст та види міжнародних договорів.

Історія становлення права міжнародних договорів та процес кодифікації. Поняття права міжнародних договорів як галузі міжнародного права. Становлення права міжнародних договорів. Кодифікація права міжнародних договорів. Принципи права міжнародних договорів. Співвідношення міжнародного договору та міжнародного звичаю як джерел міжнародного права. Джерела права міжнародних договорів. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р. Віденська конвенція про право договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 р.

Договірна правоздатність суб'єктів міжнародного права. Суб'єкти права міжнародних договорів. Універсальна договірна правоздатність держав. Функціональна договірна правоздатність міжнародних міжурядових організацій. Договірна правоздатність народу (нації), що бореться за незалежність та державноподібних утворень. Угоди адміністративно-правових одиниць і суб'єктів федерацій.

Поняття, зміст та види міжнародних договорів. Поняття, об'єкт та предмет міжнародного договору. Відмінність між міжнародним договором і міжнародними домовленостями. Практика найменування міжнародного договору: «договір», «угода», «пакт», «конвенція», «статут», «протокол», «конкордат» тощо. Форма, мова та структура міжнародного договору. «Джентльменська» угода.

Модуль 2. Укладення та особливості дії міжнародного договору.

Укладення міжнародного договору. Загальна характеристика процесу укладення міжнародних договорів. Договірна ініціатива. З'ясування повноважень. Особи, що можуть укласти міжнародні договори *ex officio* або за спеціальним дорученням. Підготовка тексту міжнародного договору. Основні організаційно-правові форми підготовки узгодженого тексту договору. Відмінність укладання міжнародного договору в рамках та під егідою міжнародної організації. Встановлення автентичності міжнародного договору. Підписання, підписання *ad referendum*, парафування міжнародного договору. Способи висловлення згоди на обов'язковість міжнародного договору. Підписання договору, обмін документами, що складають договір, ратифікація договору, його прийняття, затвердження, приєднання до нього, будь-який інший спосіб, про який домовились сторони. Офіційна реєстрація міжнародного договору. Депозитарій міжнародного договору. Опублікування міжнародного договору. Промульгація міжнародного договору. Поняття застереження до міжнародного договору. Правовий режим застережень до міжнародного договору. Форма, час та умови висловлення застережень. Заперечення проти застережень. Зняття застережень.

Особливості дії міжнародного договору. Набрання чинності міжнародним договором. Дія у часі, просторі та за колом суб'єктів міжнародного договору. Тимчасове застосування договору до набрання ним чинності. Особливості дії договору, що має протоколи. Дія міжнародного договору за умови припинення дипломатичних або консульських зносин. Дія

багатостороннього міжнародного договору за умови скорочення кількості його учасників. Дія міжнародних договорів для третіх держав. Дійсність договору і збереження ним чинності. Недійсність договору. Поправки до міжнародного договору.

Припинення дії міжнародного договору. Правомірні та неправомірні підстави припинення дії міжнародного договору. Припинення договору через закінчення його дії, денонсацію, порушення, появу нової норми *jus cogens*, його виконання. *Rebus sic stantibus*. Неможливість виконання міжнародного договору. Зупинення дії міжнародного договору.

Модуль 3. Тлумачення міжнародного договору та правонаступництво щодо міжнародних договорів

Тлумачення міжнародного договору. Поняття, основні принципи та правила тлумачення міжнародних договорів. Заяви про тлумачення міжнародних договорів. «Автономні» поняття в міжнародних договорах. Способи тлумачення міжнародних договорів: словесне (граматичне), логічне, систематичне, історичне, телеологічне, аксіологічне, розширювальне. Суб'єкти тлумачення міжнародних договорів. Автентичне тлумачення міжнародного договору. Доктринальне тлумачення міжнародного договору.

Правонаступництво щодо міжнародних договорів. Поняття правонаступництва міжнародного договору. Випадки правонаступництва держав щодо міжнародного договору. Специфіка дії міжнародних договорів про режим кордонів та територій у випадку правонаступництва. Правонаступництво щодо частини території. Правонаступництво щодо міжнародних договорів та нові незалежні держави. Правонаступництво щодо міжнародних договорів у випадку об'єднання і відокремлення держав. Правонаступництво щодо міжнародних договорів у історичній міжнародній практиці.

Модуль 4. Виконання міжнародних договорів. Міжнародний договір як джерело права України.

Виконання міжнародних договорів. Концепція сумлінного дотримання міжнародного договору (*pacta sunt servanda*). Зобов'язання утримуватися від дій, що унеможливають виконання міжнародних зобов'язань за договорами. Посилання на норми національного права як підставу невиконання міжнародного договору. Відповідальність за невиконання зобов'язань за міжнародними договорами. Підстави, види та форми відповідальності. Гарантії виконання міжнародних договорів. Нагляд за виконанням міжнародних договорів. Контрольний механізм міжнародних договорів. Дипломатичні та правові засоби забезпечення виконання міжнародних договорів. Роль міжнародних організацій у процесі забезпечення виконання міжнародних договорів.

Міжнародний договір як джерело права України. Поняття міжнародного договору України. Законодавство України в сфері права міжнародних договорів. Види міжнародних договорів України. Міжнародні угоди, що можуть укладатися адміністративними одиницями України, їх юридична сила. Особливості укладення міжнародних договорів за законодавством України. Основні способи висловлення згоди на обов'язковість міжнародного договору Україною. Процес ратифікації міжнародного договору Верховною Радою України. Закон про ратифікацію. Ратифікаційна грамота. Набрання чинності міжнародним договором для України. Промульгація та реєстрація міжнародного договору. Переклад міжнародного договору. Тлумачення міжнародного договору Україною. Виконання міжнародних договорів Україною. Загальний нагляд за виконанням міжнародних договорів. Застосування норм міжнародних договорів як частини національного законодавства України. Співвідношення норм міжнародних договорів з іншими нормами права України. Міжнародний договір і Конституція України. Співвідношення норм міжнародних договорів та законів України і підзаконних нормативних актів.

Застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. *Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять:*

- форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи.

- види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації.

4.2. *Самостійна робота здобувачів вищої освіти*

Самостійна робота – вид поза аудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, міжнародно-правові акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи студентів є: індивідуальна підсумкова письмова робота; доопрацювання матеріалів лекції; робота в інформаційних мережах; наукове повідомлення з вузькоспеціальною проблематикою; підготовка тематичних презентацій; підготовка та публікація наукових статей, тез тощо; розробка схем, таблиць з тем початкової дисципліни; анотування наукових статей і монографій; здійснення аналізу міжнародно-правових актів якими кодифіковано право міжнародних договорів.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні додаткової навчальної, наукової літератури. Самостійна робота призначена для поглиблення знань студентів із тем, що передбачені навчальною дисципліною.

4.3. Освітні технології та методи навчання

- освітні технології: проблемного навчання, контекстного навчання, студентоцентроване навчання, аудіо-візуальні технології, наукові дискусії, інтерактивні технології, ІТ-технології тощо;

- методи навчання: поєднання словесних, наочних та практичних методів, метод проблемного викладання, прес-конференції, ділові ігри, кейс-метод, метод дискусії, круглий стіл тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль									Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Модуль 4		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум		
max 10	max 10	max 10	max 10	max 10	max 10	max 10	max 10	max 20	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій

		тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.

Диференційований залік	100	<p>1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни.</p> <p>2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.</p>
	90	<p>1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
	85	<p>1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>
	75	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.</p>
	70	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>
зараховано	60	<p>1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.</p>
	55	<p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.</p>
не зараховано	55	<p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.</p>

4.5. *Навчально-методичне та інформаційне забезпечення
навчальної дисципліни*

Нормативно-правові акти.

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118
2. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21.03.1986 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
3. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23.08.1978 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_185
4. Віденська Конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів від 08.04.1983 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_072
5. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18.04.1961 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_048
6. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН від 24.10.1970 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_569
7. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
8. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
9. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21.12.1965 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_105
10. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043
11. Про міжнародні договори України: Закон України № 1906-IV від 29.06.2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50.

12. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Застереження до багатосторонніх конвенцій – Конвенція про Міжнародну консультативну організацію з мореплавства» № 1452 (XIV) від 07.12.1959 р. URL: [http://legal.un.org/docs/index.asp?symbol=A/RES/1452\(XIV\)&referer=http://legal.un.org/ilc/guide/1_6.shtml&Lang=R](http://legal.un.org/docs/index.asp?symbol=A/RES/1452(XIV)&referer=http://legal.un.org/ilc/guide/1_6.shtml&Lang=R)

13. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Застереження до багатосторонніх конвенцій» № 598 (VI) від 12.01.1952 р. URL: [http://legal.un.org/docs/index.asp?symbol=A/RES/598\(VI\)&referer=http://legal.un.org/ilc/guide/1_6.shtml&Lang=R](http://legal.un.org/docs/index.asp?symbol=A/RES/598(VI)&referer=http://legal.un.org/ilc/guide/1_6.shtml&Lang=R)

14. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН A/RES/68/262 «Територіальна цілісність України» від 27.03.2014 р. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N13/455/19/PDF/N1345519.pdf?OpenElement>

15. Римський Статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_588

16. Статут Організації Об'єднаних Націй від 26.06.1945 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/%20995_010

17. Статут Ради Європи від 05.05.1949 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_001

18. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011/paran2820#n2820

Література

Основна література

1. Абашидзе А. Х. Право международных организаций: учебник для бакалавриата и магистратуры. Москва, 2014. 687 с.
2. Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основи теорії: підруч. / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, О. В. Задорожній. Київ, 2002. 608 с.
3. Броунли Я. Международное право: в 2-х кн. Москва, 1977.

4. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України / За ред. В. Н. Денисова. К., 2006. 672 с.
5. Лукашук И. И. Международное право. Общая часть : учебник 2-е изд., перераб. и доп. Москва, 2000. 432 с.
6. Лукашук И. И. Современное право международных договоров. В 2 т. Том I. Заключение международных договоров. Москва, 2004. 672 с.
7. Лукашук И. И. Современное право международных договоров. Том II. Действие международных договоров: в 2 т. Москва, 2006. 496 с.
8. Лукашук И.И. Структура и форма международных договоров. Саратов, 1960. 131 с.
9. Лукашук И.И. Стороны в международных договорах. М, 1966. 151 с.
10. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом. Харків, 2000. 592 с.
11. Мережко О.О. Право міжнародних договорів: сучасні проблеми теорії та практики: Монографія. К, 2002. 344 с.
12. Мельник С. А. Односторонние акты государств в современном международном праве. Одесса, 2011. 336 с.
13. Міжнародне право: навч. посіб. / за ред. М. В. Буроменського. Київ, 2005. 336 с.
14. Нгуен Куок Динь. Международное публичное право: в 2-х т. / Нгуен Куок Динь, Патрик Дайе, Алэн Пелле: пер. с фр. К. Сфера, 2000-2001.
15. Осминин Б. И. Заключение и имплементация международных договоров и внутригосударственное право : монографія. Москва, 2010. 400 с.
16. Перевезенцев О. Ю. Міжнародно-правове регулювання інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів. Київ, 2007. 262 с.
17. Тарасов О. В. Суб'єкт міжнародного права : проблеми сучасної теорії : монографія. Харків, 2014. 512 с.
18. Талалаев А. Н. Право международных договоров: общие вопросы. Москва, 1980. 312 с.

19. Талалаев А. Н. Право международных договоров: договоры с участием международных организаций. Москва, 1989. 270 с.
20. Талалаев А.Н. Право международных договоров: Действие и применение договоров: монография. Москва, 1985. 296 с.
21. Талалаев А.Н. Право международных договоров. Общие вопросы: монография. Москва, 1980. 312 с.
22. Талалаев А.Н. Международные договоры в современном мире (Вопросы права международных договоров в свете работы Венской конференции ООН 1968-1969 г.г.). Москва, 1973. 247 с.
23. Талалаев А.Н. Юридическая природа международного договора. Москва, 1963. 263 с.
24. Талалаев А.Н. Право международных договоров. Договоры с участием международных организаций. Москва, 1989. 272 с.
25. Толстых В. Л. Международные суды и их практика : Учебное пособие. Москва, 2015. 504 с.
26. Щокін, Ю. В. Міжнародно-правовий звичай: проблеми теорії і практики : монографія. Харків, 2012. 456 с.

Додаткова література

1. Ващенко В. А. Процедура денонсації міжнародних договорів за законодавством України: проблеми і шляхи вдосконалення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2018. №. 33. С. 150-152.
2. Волошин Ю. Статус міжнародних договорів у законодавстві країн-членів Європейського Союзу: проблеми конституційності та перспективи європейської інтеграції. *Правова держава*. К., 2005. Вип. 16. С. 509–516.
3. Корнева Т. В. Міжнародні договори та їхня інтеграція у внутрішнє право України. *Митна справа*. 2007. № 5. С. 57–59.
4. Лукашук И. И. Абсолютная недействительность международных договоров. *Международное публичное и частное право*. 2005. № 5. С. 2–8.

5. Лукашук И. И. Действие международного договора во времени и пространстве. *Журнал российского права*. 2005. № 4. С. 108–117.
6. Лукашук И. И. Депозитарий международных договоров. *Государство и право*. 2006. № 7. С. 66–75.
7. Лукашук И. И. Международные договоры должны соблюдаться. *Международное публичное и частное право*. 2004. № 4. С. 3–16.
8. Лукашук И. И. О недействительности международных договоров. *Государство и право*. 2005. № 8. С. 42–49.
9. Лукашук И. И. Оговорки к многосторонним договорам. *Международное публичное и частное право*. 2004. № 3. С. 3–12.
10. Лукашук И. И. Полномочия на заключение международных договоров *Журнал российского права*. № 4. С. 80–92.
11. Лукашук И. И. Правопреемство государств в отношении договоров. *Журнал российского права*. 2006. № 7. С. 94–111.
12. Лукашук И. И. Процедура установления недействительности и прекращения действия международных договоров. *Журнал российского права*. 2006. № 2. С. 96–106.
13. Лукашук И. И. Субъекты права международных договоров. *Государство и право*. 2004. № 11. С. 52–61.
14. Маринів І. І., Рудай Л. В. Проблема застосування застережень до міжнародних договорів з прав людини. *Право та інновації: журнал*. Харків : Право. 2021. N 1 (33). С. 68-73.
15. Матіяшек П. Проблеми права правонаступництва держав і права міжнародних договорів. *Право України*. 2005. № 10. С. 131–132.
16. Мельник А. Міжнародні договори колишнього СРСР: частина національного законодавства України. *Юридичний журнал*. 2004. № 3. С. 84–90.
17. Мних А. М. Дія міжнародних договорів України у внутрішньому законодавстві України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2005. № 11. С. 35–39.

18. Отрош М. І. Специфічність договірної правоздатності Святого Престолу. *Судова апеляція*. 2009. № 1(14). С. 110-117.
19. Попадинець Г. О. Підстави припинення дії міжнародних договорів у сучасних міжнародно-правових відносинах. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Юридичні науки. 2019. Т. 30(69), № 5. С. 248-252.
20. Руководство по международным договорам URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/treaty_handbook.pdf
21. Стешенко В. М. Міжнародно-правова характеристика Будапештського меморандуму 1994 року. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. №6. С. 251-254.
22. Тенешев В. Ф. Вплив збройних конфліктів на дію міжнародних договорів. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 396-400.
23. Conforti, Benedetto. Invalidity and Termination of Treaties: The Role of National Courts, *EJIL* 1990. URL: <http://www.ejil.org/pdfs/1/1/1145.pdf>
24. Dorr, Oliver. Vienna Convention on the Law of Treaties: A Commentary. Berlin, 2012. 1423 p.
25. Draft Articles on the Law of Treaties with commentaries, 1966. URL: http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/1_1_1966.pdf
26. Draft articles on the law of treaties between States and international organizations or between international organizations with commentaries, 1982. URL: http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/1_2_1982.pdf
27. Draft articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, with commentaries, 2001. URL: http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_6_2001.pdf
28. Final Clauses to Multilateral Treaties: Handbook, 2003. URL: <https://treaties.un.org/doc/source/publications/fc/english.pdf>
29. Fitzmaurice, Malgosia. Third Parties and the Law of Treaties, 2002. URL: http://www.mpil.de/files/pdf1/mpunyb_fitzmaurice_6.pdf

30. Peters, Jean Koh. Reservations to Multilateral Treaties: How International Legal Doctrine Reflects World Vision, 1982. URL: http://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3218&context=fss_papers

31. Villiger, Mark E. Commentary on the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties. Netherlands : Brill, 2009. 1058 p.

Інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт Європейського Союзу URL: <http://europa.eu/>
2. Електронна бібліотека TWIRPX URL: <http://www.twirpx.com/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Верховної Ради України. Міжнародні документи. URL: <http://rada.gov.ua/main/c/stru3/spi> .
5. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй URL: <http://www.un.org/>
6. Офіційний сайт Ради Європи URL: <http://hub.coe.int/ru/>
7. Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі URL: <http://www.osce.org/>
8. Офіційний сайт Організації Північноатлантичного договору URL: <http://www.nato.int/>
9. Український часопис міжнародного права URL: <http://jusintergentes.com.ua/index.php?lang=uk>
10. Glossary of terms relating to Treaty actions URL: https://treaties.un.org/pages/overview.aspx?path=overview/glossary/page1_en.xml
11. Treaty Collection UN URL: https://treaties.un.org/pages/Home.aspx?clang=_en

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL:
http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=623:kafedra-prava-yevropeiskoho-soiuzu&Itemid=151

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПК1. Знання основ міжнародного права. ПК2. Знання історичного процесу розвитку права міжнародних договорів. ПК3. Знання кодифікації права міжнародних договорів.
ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПК4. Уміння орієнтуватись в кодифікаційних актах права міжнародних договорів. ПК5. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти в аспекті аналізу чинників та передумов кодифікації в рамках ООН. ПК6. Знання договірної правоздатності суб'єктів міжнародного права. ПК7. Знання особливостей назви міжнародного договору, як родового поняття. ПК8. Знання стадій укладення міжнародних договорів, організаційно-правових форм укладення, видів встановлення автентичності текстів договорів та способів надання згоди на обов'язковість. ПК9. Уміння орієнтуватись в проблемах права міжнародних договорів. ПК10. Знання особливостей набранням договором чинності, припинення і зупинення його дії. ПК11. Знання теорій, принципів, видів та способів тлумачення міжнародного

	<p>договору.</p> <p>ПК12. Здатність аналізувати кодифіковані та звичасві норми інституту правонаступництва держав щодо міжнародних договорів.</p> <p>ПК13. Здатність продукувати ідеї щодо еволюціонування гарантій забезпечення виконання зобов'язань за міжнародним договором.</p> <p>ПК14. Знання підстав, видів та форм відповідальності за невиконання зобов'язань за міжнародним договором.</p> <p>ПК15. Знання правових основ забезпечення виконання зобов'язань за міжнародними договорами.</p> <p>ПК16. Здатність до самоосвіти і самовдосконалення знань в сфері права міжнародних договорів.</p>
ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.	ПК17. Знання ролі міжнародних організацій в процесі забезпечення виконання міжнародних договорів.
ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПК18. Здатність аналізувати правові проблеми, що мають місце в світовій практиці з приводу укладення міжнародних договорів та їх виконання.
ЗК9. Здатність працювати в міжнародному середовищі.	<p>ПК19. Уміння освоювати останню інформацію про стан договірної практики.</p> <p>ПК 20. Уміння визначати місце міжнародних договорів у правовій системі України.</p> <p>ПК21. Здатність аналізувати співвідношення міжнародних договорів із нормами права України.</p>
СК – спеціальні компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.	ПК12. Знання концепції сумлінного дотримання зобов'язань за міжнародним договором (pacta sunt servanda).
СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.	<p>ПК19. Уміння освоювати останню інформацію про стан договірної практики.</p> <p>ПК 20. Уміння визначати місце міжнародних договорів у правовій системі України.</p>
СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.	ПК21. Здатність аналізувати співвідношення міжнародних договорів із нормами права України.
СК6. Здатність обґрунтовувати та	ПК9. Уміння орієнтуватись в проблемах

мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.	права міжнародних договорів.
СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.	ПК1. Знання основ міжнародного права. ПК13. Здатність продукувати ідеї щодо еволюціонування гарантій забезпечення виконання зобов'язань за міжнародним договором.
СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.	ПК16. Здатність до самоосвіти і самовдосконалення знань в сфері права міжнародних договорів.
СК1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).	ПК18. Здатність аналізувати правові проблеми, що мають місце в світовій практиці з приводу укладення міжнародних договорів та їх виконання.

Додаток 2

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
ПРН – результати навчання за спеціальністю /спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.	№1	РН НД – 1.1. Демонструвати знання і розуміння основ міжнародного права. РН НД – 1.2. Демонструвати розуміння характеру договорів на тому чи іншому історичному етапі. РН НД – 1.3. Демонструвати розуміння причин появи кодифікованих актів права міжнародних договорів рамках ООН. РН НД – 1.4. Характеризувати договірну правоздатність суб'єктів міжнародного

		права, наводити аргументи щодо її універсальності або ж обмеженості.
ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.	№2	<p>РН НД – 2.1. Вміння розрізняти поняття договір, домовленості та джентльменські угоди як важливий аспект розуміння характеру зобов'язань сторін.</p> <p>РН НД – 2.2. Здатність характеризувати переваги та недоліки організаційно правових форм укладення міжнародних договорів.</p> <p>РН НД – 2.3. Здатність характеризувати способи встановлення автентичності тестів міжнародних договорів, різницю в підписанні двосторонніх та багатосторонніх договорів.</p> <p>РН НД – 2.4. Здатність характеризувати способи надання згоди на обов'язковість міжнародного договору, інтерпретувати вітчизняне законодавство щодо надання згоди на обов'язковість тексту міжнародного договору.</p> <p>РН НД – 2.6. Вміння аналізувати особливості волонтаристського та солідаристського підходів щодо обов'язкової сили міжнародного договору.</p> <p>РН НД – 2.7. Демонструвати знання щодо феномену дії міжнародних договорів в період збройних конфліктів та розірвання дипломатичних і консульських відносин.</p>
ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	№3	<p>РН НД – 3.2. Демонструвати знання історичних процесів правонаступництва держав щодо міжнародних договорів.</p> <p>РН НД – 3.3. Демонструвати знання звичаєвих норм в інституті правонаступництва держав щодо міжнародних договорів.</p>
ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.	№4	<p>РН НД – 4.3. Демонструвати уміння визначати місце міжнародних договорів у правовій системі України.</p> <p>РН НД – 4.4. Демонструвати знання законодавства України в сфері права міжнародних договорів.</p>
ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та	№2	РН НД – 2.5. Вміння формулювати нові наукові проблеми в галузі права міжнародних договорів, обирати належні

